

Keyifli Okumalar Dileriz

Binlerce kategoride milyonlarca PDF e-kitap, ders kitapları, dergiler ve romanlara platformumuz üzerinden ücretsiz ulaşabilirsiniz.

RESMİ WEB SİTEMİZ

<https://rantey.org>

Yedek ve Duyuru Kanallarımız

Sitemize erişim engeli gelmesi veya adres değişikliği durumunda aşağıdaki kanallardan güncel giriş adresine erişebilirsiniz:

- Telegram: <https://t.me/birkitapbir>
- WhatsApp Kanalımız : <https://whatsapp.com/channel/0029VbDHv8uE50Us4lvMoc0Y>

Bu
mu
um
n elde
m
elimi
vasak
e ben
ey
etirm
üz kez
o yito
erin
benim
ti alt
im

elsa'nın
gözleri
louis
aragon

Türkçesi:
Hüseyin Demirhan

2. Baskı

Louis ARAGON

(3 Ekim 1897 Paris – Fransa / 24 Aralık 1982 Paris – Fransa)

1916'da tıp fakültesine kayıt olur. Birinci Dünya Savaşı nedeniyle 1917'de askere alınır; burada Andre Breton ve Philippe Soupault'yla aralarında başlayan dostluk Aragon'un hayatında önemli bir dönüm noktası oluşturur. Savaş dönüşü Breton, Eluard, Soupault'yla Dada eğilimli *Litterature* dergisini kurar. 1924'te üstgerçekçi akımın öncü yapıtlarından kabul edilen *Une Vague de Reves*'i ve *Le Libertinage*'ı yayımlar. 1927'de Fransız Komünist Partisi'ne üye olur. Aynı yıl Elsa Triolet ile tanışır. 1932'de üstgerçekçi gruptan ayrılır. 1941'de Ulusal Yazarlar Komitesi'ni kurar ve izleyen yıllarda *Le Creve-Cœur*, *Les Yeux D'Elsa*, *La Diane Française* adlı şiir kitaplarını yayımlar. 1945'te en ünlü romanlarından *Aurelien*'i yayımlar. 1953'te *Les Letters Françaises*'in başına geçer. 1972 yılına kadar da bu görevi sürdürür. 1956 yılında, çoğu eleştirmen tarafından dönüm noktası kabul edilen *Le Roman Înancheve*'yi ardından roman tekniği açısından kendini yenilediği *Le Semaine Sainte*'i yayımlar. Bu iki önemli yapıtın ardından büyük bir üretkenlikle *Les Poetes*'i (1960), *Le Fou D'Elsa*'yı (1963), *La Mise a Mort*'u (1965), *Blanche Ou l'oubli*'yi (1967), yazının ve resim sanatının iç içe geçtiği bir roman olan *Henri Matisse Roman*'ı (1970), son romanı *Theatre/Roman*'ı (1971) yayımlar. 24 Aralık 1982'de Paris'te ölür.

ELSA'NIN GÖZLERİ

LOUIS ARAGON

ELSA'NIN GÖZLERİ

Islık Yayınları: 5

Şiir Serisi: 3

Elsa'nın Gözleri / Louis ARAGON
(*Les Yeux d'Elsa*)

Türkçesi

Hüseyin DEMİRHAN

ISBN 978-605-64699-6-1

Genel Yayın Yönetmeni

Fahri OZDEMİR

Görsel Yönetmen

Kagan BATIR

©Editions Robert Laffont S.A 2000

© Islık Yayınları, 2014, İstanbul
(*Bütün hakları saklıdır*)

Birinci Baskı: Haziran 2014

İkinci Baskı: Şubat 2018

Kapak Tasarım

Kagan BATIR

Dizgi

Islık Yayınları

Baskı ve Cilt

Metro Matbaacılık Ltd. Şti.

Yahya Kemal Beyatlı Caddesi, No 94 Begos 3. Bölge
Buca / İzmir

Islık Yayınları

Emniyetevler Mahallesi, Ötügen Sokak, No: 4/B
4. Levent / İstanbul

LOUIS ARAGON

ELSA'NIN GÖZLERİ

TÜRKÇESİ
HÜSEYİN DEMİRHAN

GÖZLERİN İZİNDE

Aragon'un Elsa'nın Gözleri adlı ünlü şiirini, hepimiz biliriz. Şairin ilk baskısı 1942'de yapılan ve aynı adı taşıyan kitabının tamamı ilk kez Hüseyin Demirhan tarafından dilimize çevrildi.

Demirhan bu yapıtın çevirisine yıllarını verdi. Bir türlü tam olarak bittiğine kendini inandıramıyordu. Şiirleri yeniden yeniden ele alıyor, falanca dize ya da sözcük nasıl daha iyi çevrilir diye tüm şiirleri, bir daha, bir daha gözden geçiriyordu.

Böylece yıllar geçti. Sürekli daha iyiyi, daha yetkini arayan çevirmen, şu ünlü sözü sık sık yinelerdi: “Çeviri kadın gibidir. Güzeli sadık, sadık olanı güzel olmaz.” Hemen ardından da şunu eklerdi: “Ben hem sadık, hem güzel olabileceğini göstermek istiyorum.”

Yıllar süren bu çabanın sonu gelmedi bir türlü. Gelemezdi de. Çünkü mükemmeli aramanın sonu yoktu. Kitabın tamamı çoktan çevrilmişti ama Hüseyin Demirhan'a göre bir türlü bitmiyordu bu çeviri. Bu yüzden Elsa'nın Gözleri'nin yayımlandığını göremedi.

Ölümünden sonra Metin Demirtaş aracılığıyla, çevirinin elyazısı metinlerine ulaştım. Aslında bunları bilmiyor değildim. Antalya'da günler boyu Aragon çevirilerini birlikte okumuş, üzerinde konuşmuştuk. Yine de bunları sonradan ele aldığımda, yayıma hazırlarken bir hayli güçlüklerle karşılaştım. Sayfalar karışmıştı, yazılar zor okunuyordu. Bu saygıdeğer çabaya ihanet etmemek için çok dikkatli olmak zorundaydım. Olabildiğince titiz bir çalışma sonucunda, Fransızcasıyla da karşılaştırarak; Elsa'nın Gözleri kitabının Türkçesini günyüzüne çıkarmaya çalıştım. Şiirlerde çevirmenin yazımına bağlı kaldım.

Hüseyin Demirhan'ın emeğine saygı duyarak bu değerli çalışmayı okurlara ulaştırmaktan mutluluk duyuyorum.

Yayımlayan, yayımlanmasına katkıda bulunan herkese, bu arada özellikle, çeviriyi yok olmaktan kurtaran Sayın Metin Demirtaş'a teşekkür ediyorum.

Ülkü ULUIIRMAK

Lewis Rosen

ELSA'NIN GÖZLERİ

Ne derinmiş içmeye eğildiğim gözlerin
Gördüm ki güneşlerin yansır oraya tümü
Her umutsuz onlara dalıp bulur ölümü
Ben kendimi yitirdim ta dibinde o yerin

Kuşlar gölge düşürür bu duru okyanusa
Sonra bir açar hava ıştır gözbebeklerin
Yaz kırpar önlüğüne bulutu meleklerin
Gök bunca mavi vurur ekine vursa vursa

Atamaz yas tülünü göğün yüzünden rüzgâr
Gözlerin gökten parlak bir yaşarmaya görsün
Kıskandırır şavkını yağmur sonu göğünün
Ancak bir cam kırığı mavi olur bu kadar

Sen ey ıslak parıltı anası yedi hüznün
Yedi kılıç doğranmış yedi renkli kuşağı
Gözyaşından doğan gün sanki alev yumağı
Keder masmavi kılmış karasını gözünün

Mutsuzlukta çift gedik açar gözlerin senin
Yinelenir tansığı kralların böylece
Yürekleri çarparak üç kral da görünce
İsa'nın beşiğinde hırkasını Meryem'in

Bütün şarkılar için bütün acılar için
Yeter sözlüklerdeki mayısa bir tek ağız
Sığmaz bu gökkubbeye şu milyonlarca yıldız
Senin gözlerin gerek ikiz burçlu gözlerin

Çekici resimlerle büyülenen çocuklar
Açmazlar gözlerini senin kadar kocaman
Yoksa yalan mı böyle gözlerini ayırman
Sanki dağ çiçekleri açmış orda sağnaklar

O gözler şimşekler mi saklar bu hoş kokuda
Sımsıkı aşklarını çözer orda böcekler
Akan yıldızlar beni ağına takmış gider
Yaz ortası boğulan denizci gibi suda

Bu radyumu uranyum taşından elde ettim
Yaktım elimi onun yasak alevinde ben
Sen ey cennetim benim yüz kez bulunup yiten
Gözlerin Peru'm benim Hint'teki altın kentim

Bu akşam paramparça oldu evren ansızın
Korsanların ateşe verdiği kayalıkta
Baktım deniz üstünde ıslıl ıslıl yanmakta
Elsa'nın o gözleri o gözleri Elsa'nın

GECELER

MAYIS GECESİ

Hayaletler kırlara kaçıyordu yolumdan
Ama sisten onların belliydi soluduğu
Kalktı ova üstünden gecenin koyuluğu
La Bassée surlarından ayrıldığımız zaman

Bir çiftlik ateşi var bu çölün diplerinde
Çömeliş sinmiş susku siperlerin otuna
Bir pilot dua edip bir bomba sallarsana
Ablain Saint-Nazaire denen o kentin üzerinde

Şaşkın hayaletlerin yitip ayak izleri
Usları bitkin düşer yüz kez gidip gelmekten
Nice korku sorgucu salarsa ufka her renkten
Arras adlı tanklara yem olan Arras şehri

Çakışan iki savaş izlemekteyim sizi
İşte antik gömütlük ve bir tepe yüksekçe
Burda öksüz geceye eklenir yine gece
Ve yeni gölgelere birçok gölge eskisi

Biz ki o taçyapraksız otlarda düş kurardık
Bir çukur yazısız ad ölüm yılı üstüne
Doğmak mı gerekecek söylencelerde yine
Ne ki dırdırı kesmiş turist rehberi artık

Ey Vimy'nin mavi-mor hortlakları yıllar var
Siz yarı ölüsünüz bense sarmal tan yolu
Gezdiğiniz yerlerde olmaz içim korkulu
Ey yarı gömülmüşler ey yarı uyumuşlar

Hep anılar anılar yeter bu iç sancısı
Bitti dinlen! Hanginiz dirilen top sesine
Hayır diye haykırdı. Sahte barıştan yine
Kaldı haçla halıyla süslü çarmıh acısı

Ölülerle diriler benzeşir çırpınınca
Diriler ölülerdir evde uyuyakalan
Bu gece dirilerdir gömütünden sıyrılan
Titrer onlara benzer ölüler uyanınca

Hiç gece olmuş mudur tümünden koyu karanlık
Ey Musset şimdi Müz'ün saplantıların nerde
Sarısalkım kokusu dalgalanır bir yerde
Gece Mayıs gecesi yıl bin dokuzyüz kırk

DÜNKERK GECESİ

Fransa çekti gitti parça parça kendini
Ayağımız altından yırtık bir bez biçimi

Yosunlara karışır denizdeki ölüler
Papaz takkelerine benzer devrik gemiler

Gökle suyun ucuna kurulmuş koca çadır
Malo'daki kumsalı gökyüzüne uzatır

Çadır yükselir akşam atlarsa ağır aksak
Göçer hayvanı gibi gider ayak vurarak

Açar tren geçidi çizgili kollarını
Kalbimiz bulur yine kavuşma yollarını

Yurtsuz denen Jean'ların kalbindeki yüzbin aşk
Gün gelip sonsuza dek yüzbin kez mi susacak

Ey yaşamın kalbura çevirdiği ermişler
Nasıl da benzersiniz bana nasıl da sizler

Kuşkusuz beni yalnız güçsüz kişiler anlar
Yarasını kalbine yeğ tutan o insanlar

Haykırıp duracağım hiç değilse bu aşkı
Yangın çiçeklerinin gece belirir şavkı

Haykırıp duracağım görüp kentte alevler
Öyle güçlü ki düşer damdaki uyurgezer

Haykırıp duracağım sevdamı sabah erken
Bileycinin yollarda sesi türkülenirken

Haykırıp duracağım neredesiniz diye
Ey sevgili gözlerim ey kuşlarım siz diye

Haykırıp duracağım tüm füzelerden güçlü
Esrik gezenden güçlü yaralı erden güçlü

Haykırıp duracağım kadeh diye dudağın
Bana ucundan aşkın meyini tattırdığın

Kolunun sarmaşığı dünyaya bağlar beni
Ölemem ölemem ben ölen unuttur seni

Gemiye binenlerin unutmam bakışını
Kim unutabilir ki Dünkerk'te o aşkını

Füzelerden dolayı uyuyamam bir türlü
Kim unuttur kalbini esrik eden alkolü

İnsan boyu çukurlar kazdı yere askerler
Sanki tüm gömütlerin gölgesini ölçerler

Çakıldandır yüzleri çılgınca duruşları
Bir önsezi havası taşır uyuyuşları

Bahar kokularını kumlar nerden tanısın
Kuzey kumullarında ölüm günü mayısın

SÜRGÜN GECESİ

Umursar mı bir sürgün sahte de olsa renkler
Der ki yemin ederdim bu kent Paris'tir diye
İnanmak gerekseydi dirilen bir ölüye
Duyarım bir gömütte keman sesini dener

Derler ki oynak ışıklı opera alanı bu
İsterdim yarı açık gözlerime çakılsın
Bu tutuşmuş balkonlar tunçlar yeşili damın
Bu donuk şavklı zümrüt bu gümüş tilki postu

Der ki bu mermer tenli dansözleri bildim ben
Tef çalar en baştaki ama kim bunca kızın
Alnına kor denizler altından gelme ışın
Gözlerini ovalar bir adam uyanırken

Der ki aylar aylalar Medusa'ar boyuna
Parmaklarım altına yayar soluk birer renk
Opalle, gözyaşıyla süslü operaya dek
O tam takım orkestra öykünür hıçkırmama

Der ki akmak isterdim çılgın belleğime ben
O gl o kırdaki bilinmez mor bitkiyi
Yolda bir hortlak gibi duran o maskeliyi
Her gece bizim için başka kılığa giren

Anımsa o geceler – anımsamak işkence –
Şimşekliydi kapkara güvercin gözü kadar
Artık yok gölgedeki o pırlanta çocuklar
Öğrendik ne demekmiş karanlık gece

Bir o kızın yerini bilir âşık kişiler
Senin dudaklarınsa her akşam girer bahse
İnecek mor menekşe bir gök diye Paris'e
Ey sevecenlik renkli ancak olmuş geceler

Gök sürer elmasını senin için kumara
Ben kalbimi oynadım şansımız olup özdeş
Eğlence fişekleri bulvarda dönen güneş
Ne de çok yıldız düşmüş yere ve çatılara

Anladım ki yıldızlar oyun etmişler bana
Bir nice sapık düşü sürüp götürür rüzgâr
Düş kuran insanların adımları tıyırdar
Âşıklar sarmaş dolaş biner birer faytona

İkimiz kolumuzun sonsuzunda yaşırdık
Bitmez yarı gölgeyi yakıyordu ak tenin
Ve ben görmez olmuşum gözbebeğinde senin
Kaldırımların sönmez altın gözünü artık

Geçip durunca yoldan sebze arabaları
Ot yüklü kadanalar yürürdü ağır aksak
Uyku çeken mavimsi adamlar taşıyarak
Marly'nin atlarıysa siste şaha kalkardı

Sütçü güğümlerinde sökünce orda şafak
Dükkân çengellerinden kubbesivrisi çakır
Kasaplar usa sığmaz hayvanlar mı asarlar
Kanlı karınlarına onların süs takarak

Aşkın tadı bir akşam uçup gittiği zaman
Karar verdi mi sesi susmaya bir an olsun
Sokağımız dibinde duran gramofonun
On paraya karşılık bir küçük hava çalar

Yine kavuşur mu yaz uzak cennetimize
Görür müyüz yeniden Louvre'u hallerimizi
An o geceleri sen gece sarınca bizi
O sabah olmayan yürekten gelen gece

TAM ÖĞLE ÜSTÜ GECE

Yokedici bir gece sinmiş kentin üstüne
Kimi ak kimi kara oluveren soytarı
Değişme görmez orda bir tek şu ki değişme
Aktrisler çıırçıplak omuzları üstüne
Röntgen ışınlarının gölgesini saplardı
Güzel bilinmeyenli hayalet denklem vardı
Bugünlerde başladı Nis karnavalı yine
Unuttu gitti onu tüm benden başkaları

Ters bir ışık morartır bu maskeli baloyu
Kara mimozalardan düşen sütsü yapraklar
Far sönmüş bahçelere renk verir açık koyu
Ki hasta yıldızlara erer onların boyu
Orda bir ışık şalı köşklerini kucaklar
Bir çiçek sepetinde donakalmış bale var
Taşlaşmış ayaktopu iner bulur bir koyu
Saraylara özenir halk işi barınaklar

Floransa yapıları birer minik Kremlin
Delhi labirentleri yüz zarlı büyük poker
Dev gibi Elhamra'lar villalar köşkler zengin
Karikatür Schönbrunn küçüğü Venedik'in
Bin dokuzyüz kâbusu orkideden oteller
Pelléas orda soluk bir alfabeyi söker
Savruk saça düş olup yapma mermerci için
Gecelikli Melisande dirseklerine çöker

Şekilciklerle süslü o mavimsi balkonlar
Muskalar yontucuklar yurtsamış kaç porselen
Yarı gece kuğusu hep Lohengrin'i arar
Ve Manon'un üzdüğü şövalye Lancelot var
Düzmece bir Meryem'i dikizleyen köşeden
Bashkirtsev'di Walkirie kızlarıyla söyleşen
Ya da başkalarıyla Desdémone yakalar
Kocasını Othello'yu Fornarin'e gelmeden

Disk atanın ağırdan dönüp duran tek kolu
Çağ'la aramıza bir ay atar donuk yoğun
Kaç oyuncu el ele oynar bu farandol'u
Şenlik başlar arada düğümlenince oyun
Ak maskeler benzeri olduğunda bornozun
Nice çılgın kadınsa izler o İspanyolu
O da çeker birinin maskesini suskulu
Dua için değildir dize gelişi onun

Ustaki karanlığa bırakalım ey sevda
Düşsel karnavalını onların bana yeter
Dünya olduğu gibi renkli posta kartında
Kocaman gölgelerin el kol oynatması da
Çok şişme güneşini onların belli eder
Birbirini küçümser burnu takma efeler
Ey öğlen inen gece güneş tutulduğunda
Kral fotoğrafları gibi yüzünde keder

ÇAPKINCA EĞLENCELER

Bisiklete binmiş kürklüler görülür
Eteğe binmiş pezevenkler her türlü
Yüzü peçeli sümüklüler görülür
Tutuşur tulumbacıların püskülü

Sözcükler görülür çöplüğe atılmış
Sözcükler dalgalanan bayrakları
Söylevci kadınlar var sırtı açılmamış
Ve Meryem çocuklarının ayakları

Lüks arabalar görülür benzin yakan
Görülür elde giden arabacıklar
Büyük burunlular yoksulları sıkan
Görülür kimi kez altın gerdanlıklar

Burda da görülür görülen şey orda
Görülür baştan çıkmış kızlar kadınlar
Sürten ipsizler dikizciler yollarda
Köprü altlarında boğulup kalanlar

Kunduracılar görülür işsiz kalan
Sıkıntıdan oynayanlar yumurtayla
Ne sağlam değerler görülür sarsılan
Ve yaşam kaçır gider bizden dörtnala

SAĞNAK – ÇILGINLAR

Hey gelgeç hevesli acayip rüzgâr
Bulunduğu Nis'i köy sanıp şaşar
Ve sanır ordaki parkı kurmuşlar
Ona tuzak olarak
Görülür orada bir garip kervan
Para babaları donar soğuktan
Çıplak kimseler var kral arayan
Piçler kızlar ve evrak

Döner kuş başları her işte yelde
Benimse satılık kör kozum elde
Oynayın karaya keşiş değil de
Oyuncuysanız eğer
Bir yankı gibidir tüm sözlerimiz
Yeşil fasulyeye benzedi deniz
Negresco üstüne alçıdan renksiz
Yine bir yağmur iner

Hey ne ister bilmez acayip rüzgâr
Akar martın burnu silse ne kadar
Tam göğün maviye döndüğü anlar
Binlik bir banknot gibi
Gövdenin bu yeni gölgesini sen
N'ettin ki ortadan yok oldu hemen
Ucuza satmışsın onu gerçekten
Peter Schlemihl garibi

Odünç gölge arar durursun her gün
Duvarlardan sürgün, yurttan sürgün
Bir simgesisin sen kırk bir göçünün
Yok cebinde metelik
Saati rehinli hey garip rüzgâr
Kıskanmaz eşini sürten o kadar
Kurttan korkmam diye bir de savı var
Kurt da nazik mi nazik

Bonosuz mutluluk yok garip rüzgâr
Bonbon biçiminde ne şapkalar var
Buket diye bize jambon sunarlar
Güler insan bu şeye
Hey acayip rüzgâr dost bilinenler
Düşman olur yoksul düşersen eğer
Kara aka yasak yasala döner
Kötü olan iyiye

GÖZYAŞLARI BİRBİRİNE BENZER

Bu külrengi göğünde fayanstan meleklerin
Boğuk hıçkırıkların bu külrengi göğünde
O Mayence günlerinin anısı bende derin
Peri kızları vardı ağlayan Kara Ren'de

Bulurduk kimi zaman, dar sokaklarda yatan
Delik deşik edilmiş ölüsünü bir erin
Bu korkunç barışı da bulurduk kimi zaman
Taze beyaz şarabı olsa da üzümünün

İçtim kirazların ben o saydam içkisini
Fısıltıyla edilmiş tüm yeminleri içtim
Neydi kiliselerin sarayların görkemi
Şu dünyadan haberim yoktu daha pek gençtim

Bildiğim neydi benim yenilgi üzerine
Ülken olduğu zaman sana yasak bir sevda
Yitik umudumuza can vermek için yine
Düzme yalvaç sesleri gerektiği bir anda

Şarkılar var aklımda içime coşku veren
Çizgiler var aklımda tebeşirle yapılmış
Gün doğunca duvarlar üzerinde beliren
Ama anlamlarının gizi çözülmez kalmış

Kim söyleyebilir ki nerede başlar bellek
Kim söyleyebilir ki nerede biter “şu an”
Geçmişle içli türkü nerde olur tek gerçek
Mutsuzluk nerde farksız olur solmuş kâğıttan

Düşünde yakalanmış küçük çocuk örneği
Sıkıcıydı masmavi bakışı yeniklerin
Titrerdi boyuna Ren'deki sessizliği
Adımları nöbeti alan birçok askerin

C

Geçtim ben C'deki birçok köprüden
Orada bağladı tüm olup biten

Kalmış bir şarkı var hayli eskiden
Söz eder yaralı bir şövalyeden

Üzerinde bir gül açmış şosedan
Ve bağcığı çözüük kalmış korseden

Çılgın bir düke mülk olan kaleden
İçinde kullar yüzen dereden

Çimenler üstünde koşup danseden
Sonsuzca nişanlı kalan tazaden

Ve soğuk süt gibi içtim kâseden
Kof ünleri öven bir koşuğu ben

Luar'dır gönlümü uzağa iten
Batık taksilerle sürüyüp giden

Silâhlar var yoksun içi mermiden
Kalan gözyaşları tam silinmeden

Ey Fransa'm kimsesiz kızcağızım sen
Geçtim ben C'deki birçok köprüden

İş konuşur vapurda Avrupa yolcuları
Gözcünün bakışları tutkunu ufukların
Zıpladığı mahzende tuzlanmış balıkların
İsyancıların düşü zincirde kıvranırdı
Biz içelim kurusun dili o tutsakların
Güvertede barutsu bir barbut oynanırdı
Rüzgârda kepi uçan birkaç koyun tüccarı
Yitirirdi malını dört elinde kumarın

Birden ağardı gökler ve sarplaştı kayalar
Makaslanmış bir gece gibi yoksun buluttan
Bir ada var başını taç gibi kuşlar saran
Çevresinde yunuslar sazanlar gibi zıplar
Ve köpüklü yanını adaya doğru kıran
Deniz içini çekip onu bu şalla kaplar
Duydunuz mu nasıl da hüznü çalar harplar
Müziyen parmaklarda suyu okşayıp duran

Hangi cennetlik kuldan ey kurtarıcı ana
Kara taşa ak gelen o kızdır beklediğin
Bilekleri tutsağı olan mavi çeliğin
Kızıl bileziğinin boyadığı al kana
Tayfalar meraktaydı bu yabancı kız için
Garip bir süs vermiş her renkten acı ona
Bağlıydı o ilgisiz bir deniz kayasına
Çıplak teni içini titretir her erkeğin

Ey tatlı Andromeda sevecen yüzlü tutsak
Sensin ağlayan elbet gülen cadı Medusa
Düşer miydi acaba bugünkü Perseus'a
Uçan atına binip okulundan sıvışmak
O eski kahramanlar ermedi çağımıza
Tanrılar artık bana sövgüler yağdıracak
Git de ki o kız öldü yüreğine uyarak
Paris düşü koyarak saçındaki yaldıza

De ki sağır dünyaya bir tek Andromeda var
Onun denizde yitik sandığı sonsuza dek
Kayaya bağlanarak köle olabilecek
Gümüş gözlü Medusa çevresinde tur atar
Geceyle domuzları bir bülbül kılar ürkek
Çünkü her zorbalığın özünde şifa yatar
Birer Arşimed olup gökleri kaldırsınlar
Milyonlarca ezik dev şarkımı söyleyerek

Deniz de seraplara uğrar kumlar biçimi
Uzay siler bir kıvrım değışken perdesinden
Rüzgârın koltuğunda bir ada mı gördüm ben
Haykıran bir adaysa kazaların dilini
Bir göz aldanişıydık sık sık başıma gelen
Korka korka atınca bir gemiye kendimi
Kuşlardan da aylakça geçirdim tüm vaktimi
Güneşı gözlemekle ön kasara üstünden

Yazgının molasını gönlüm boşuna bekler
Toprak ama doğduğun o toprak bu değil ki
Tıs yok yenilmiş suskun bir ülkedeyim sanki
İpekliler giyerek yola çıkmış kimseler
Bulurlar bu geziyi tümüyle ince zevkli
Deniz bir kraliçe onlar eşi prensler

Ve Asor adaları gibi geçti yaşam der
Geçti der ünlü ozan Vladimir Mayakovski

YAKINMALAR

BİR AŞKIN DÖRTYÜZÜNCÜ YILDÖNÜMÜ İÇİN

Silahlarımız yenik düşse de sürer sevda
Geceyarısı aşkın sökülür kefen bağı
Ve elmaslar belirir gözyaşı pınarında
Kil ayaklı gölgenin üstümüze vardığı
Dönemi aydınlığa boğar şimdiden nisan
Gençlik düş kurabilir ipte olsa ayağı
Ozan Vergilius için vazgeçer kral Şarl'dan
Çok benzer birbirine türlü kargaşa çağı

Kantini ve miğferi bırakarak geride
Giden o genç çocuklar bir daha hiç gülmedi
Tartışır dururlardı Latince sözleri de
Neler görmediler ki unuttukları şimdi
Çavırlarda dolaşan gençle kız çocuğuysa
Melek ile Meryem'in birer benzeri idi
Oğlan şiirler okur söz Latin koşuğuysa
Kız şarkı mırıldanır dua edermiş gibi

Düşlerim, fındık rengi gözleri var o kızın
Daha açardı beni mavi olsaydı onlar
Ama saçları sanki kızılıymış yaldızın
Ey benim tapılası saçımdaki altınlar
Sôn ve Rôn nehri yer yer huluşan iki âşık
Onlarsa buluşmamış yakın zamana kadar
Oğlan bir kıza bakar bir batan güne artık
Kızcağız daha pek genç görmemiş acı anlar

Kavuşur o suların kolları birbirine
İşte gençlerin daha bilmediği bu sevda
Ama kimi kez konu olan düşlemlerine
Oğlan yalan bir aşka düşüp bir gün Cahors'da
Karalar giyinmişti serüvenlere uygun
Ölüme nişanlanmış iki üç bahadır da
Aşkın yasını tutup masasına Arthur'un
Kollarını açarak çökmüşlerdi art arda

Sevmez misin yalanın tatlı kadifesini
Çiçekler var anlamı düşünceler de olan
Derdim bu çiçeklerden düşlerimde biteni
Başına taşlar ördüm onlardan zaman zaman
Boyalı kiliseden içeri girer gençler
Ne günah kızı orda öpmeye kalkar oğlan
Meryem'in gözlerine o an yıldırım düşer
Duvarlar gümbür gümbür yıkılır çöker tavan

Artık tam ayrılırlar uğrayıp gök hışmına
O kararmış duvarlar ışımaz sonsuza dek
Ya yırtık kalbimizden şu bizim baştan sona
Acı çiçeklerini kim gelip de sökecek
İnsan yüreğindeki bu Sôn rengi çiçekler
Adı kaygı nergisi olacak birer çiçek
Ve Olivier de Magny kalkar Roma'ya gider
Loyse Labé'yse orda kalır acı çekerek

Ne garip adı vardı İplik Eğiren Yosma
Dudağı kırmızıydı çocuksuydu bedeni
Pek anımsamam onu. Bir düş bu dünden kalma
Sabah ışığı kadar beyazdı onun teni
Hey Lyon türküsünü dinleme Rôn'un sakın
Suda boğulmuş nice kişi sarmış şölene
Ah rengi ne de sarı bu çamurlu suların
Nasıl okurum orda ben yazgıma düşeni

Loyse kızın bu aşkı söylenecek türkümde
Jan Dark gibi on altı yaşında olan asker
Bir bakışın insanı attığı bu sürgünde
Al yele saçlarını onun kim gelir çözer
Korkmuş genç kız gecenin çok parlak olmasından
Korkmuş vuracak diye başıma içilenler
En çok da belki beni beğenmez diye oğlan
Çıktıkları tepede kaçırdı sülünler

Sevdalılar dört yüz yıl bekleyip durdu öyle
Balık tutmaya çıkmış balıkçılar örneği
Tam dört yüz yıl onlara dönük sözlerim şöyle
Hiçbir şey değişmedi aynı insan yüreği
Her zaman gölgeler var her zaman kötü günler
Bütün ıssız yollarda gövdemizin gittiği
Fransa ile sevda aynı yaşları döker
Görülmez hiçbir şeyin şarkılarla bittiği

MARKİZ VITTORIA COLONNA'NIN ÖLÜMÜ İÇİN

Ne tatlı bana taşın düşüne yatmak
Yontuların daldığı uyku ne kadar derin
Tiksindirecek denli yüzyıl olunca alçak
Görmemek ve duymamak erdem olur halk için
Dur uyandırma beni n'olur az çıksın sesin

Konuşan kim sustuğu bu odada ölümün
Değil bu düşler kuran yontucu devinmeden
Az mı acı çekmiştim Florence (*) yittiği gün
Madam görmeli miydim sizi daha önce ben
Yoksa İsa önünde Mikel-Anj mı önceden

(*) Florence: Hem Floransa, hem de kadın adı

Kıskanırım onu ben hoppa çiçekler gibi
Yaldızlı saçlarına zaman zaman taktığın
Öyle sık ağlattı ki yabancı Roma beni
Sürgün okulu olan ayrı düşmüş sevdanın
Bu mutsuzluk içinse ağlayacağım yarın

Sonsuzlukla sürmeli kirpiği inik Vittoria'm
Kollarım sarmayacak seni sonsuza değin
Soğuk eline değdim sonra hep yanıp durdum
Alnına dokunmaktan çekindim diye niçin
Ey artık hiç sönmeyen en korkuncu isteğin

Ey kolonlu yatakta yatan Madam Colonna
Bu yürek yırtan günde değişmiş yüzün senin
Gömütlerin gecesi sonunda vermiş sana
Verdiğim çizgileri ey hoşu kilisenin
Düş kuran bu gecede bir başka dünya için

Sevda koca yaşına yok mu senin acıman
Sevda yetmez mi artık bana beslediğin kin
Sevda tabutta daha çok mu severmiş insan
Hiçbir şeyle yatışmaz acısı bu yüreğin
Ve yası Vittoria ile yurdu yitirmişliğin

FRANSA'NIN BÜYÜK ACISI İÇİN

Bir perdeli kemanlar korusu olabilse
Olabilse hiç mi hiç kocamayan bir yürek
Ülkenin acısını aşkını söyleyecek
Gökyüzüne silmece yıldızlar dolabilse
Dolabilse ah birden

Hoş bir bahar gecesi eş değer gölgeleri
Telleri gerip duran kör gibi görmese de
Ne çalgıyı ne göğün rengini pencerede
Şarkılarımız sarsın ah bu hüznü yeri
Sarsın eğer dilersen

Yine aynıdır şarkım aşk ey alevli madde
Yaşlı kör Homeros'un sağır olmuş dünyaya
Haykırdığı kendisi uzaksa da sevdaya
Nasıl ışırdı güneş bilmezdik bunu hiç de
Bilmezdik bunu hiç de

Kadınlar yitirmişler sevdanın imgesini
Bir kapakla korunan gözlerinde ey Parma
Ama gözyaşı için aynıdır pazar cuma
Bu aşka salar işte kuleler gölgesini
Bu aşka salar işte

Bir yangın saatine yönelen bu gölgeler
Kara avlularına zindana giren yerin
Donuk ağır rondunu kaydeder mevsimlerin
Burda ölüm dilenir burda zaman pinekler
Pinekler zaman burda

Bağlı deliye benzer bir kürek hükümlüsü
Ve etten zindanında kanayıp duran yürek
Güçte mi mahkûmlara yelli bir dil dökecek
Yıkandı bir sarnıcın sularında gökyüzü
Yıkandı bir an orda

Yas var mı dönmen için yetecek kadar derin
Son soğuk rüzgârlarda yapraklar döker bellek
Kolları haç biçimli korkuluğa dönerek
Unutuşta çöp бүker eli sepetçilerin
Unutuşta çöp бүker

Yıl geçer coşku geçer rayından çıkar yürek
Ama bahar fısıldar bana sonsuza değin
Sözcükleri bir başka mayısla aşka değgin
Belleğimde etmiş yer o surdaki her çiçek
Belleğimde etmiş yer
Mayısta ölen gençler

AYRILIK ŞARKISI

Bu hoş yangın kokusu dolar yine havaya
Okşayışı duyulur yine esen rüzgârın
O hoppa kızlar yine gelirler oynamaya
Açık hava dansını üstünde çayırların
Yeşerip açmış kadın yine çıkar ortaya

Esrimiş senin gibi kızıl gün eceleri
Güneş senin önünden çekilir gönülsüzce
Yanağına kanlı süs kor onun pençeleri
Gelmekte çok gecikir kemanlarıyla gece
Uzun akşamlar yine derer menekşeleri

İstek baharda oynar düşüncelerle poker
Uyunmaz düşlemeden artık içli bir türkü
Uykusuz geçen günler cin çarpmışlardan beter
Çılgınlık şarabıdır sevda içkisi çünkü
Ve gözleri bağlanmış körebe yiter gider

Fundalıkta bitkiler sarardıkça yeniden
Yeşertir solmuşunu deliler sözcüklerin
Tristan öpmediyse Yseut'yü duyarım ben
Hayvansı kollarımda kanını çiçeklerin
Sevmenin tadı ise ses taşır çelenklerden

Herkesin türküsü de yası da özgü ona
Fısıldar şu nisanın beni saran büyü
Çılgınlığı sevdiren sözleri kulağıma
Duyarım unutuşun sızar o güzel yüzü
Unutulmaz biçimde zırhımın çatlağına

Karışır aşk şifresi yazgıda birbirine
O sırdaş ağaçlara yürek içini döker
Bir buza bir öpüşün gölgesi üzerine
Hortlayan aşk sözleri kondurur çocuk düşler
Ya da oklanmış kalpler alan çeşmelerine

Gider ırmak boyunca çiftler sevişmek için
Suların aynasında izler su sinekleri
Yakalayıp gizini sazlar içinde yelin
Dinlerler bağındaki o Perceval benzeri
Uzun Latincesini kuşlara özgü dilin

ASLAN YÜREKLİ RİŞAR

Artık bir kışlaya dönmüşse evren
Tutsak kaldığımız kentimiz Tours'da
Yoncamızı düşman ise çiğneyen
Bitmiş geliyorsa gün bugün yurda

Gerekir mi günlük hesaba yatmak
Ya da kin beslemek ben ki kin bilmem
Yok bize yürekte bile sığınak
Ey ülkem bu yer mi gerçekten ülkem

Bakmamam gerekli ne kırlangıç
Yasak dille göğes seslenip duran
Ne giden buluta o vefasızca
Olup yaşlı salcı düşler kaçırın

Yasak düşüncemi getirmem dile
Ezgi mırıldanmam cânım türkümden
Korkmak gerek sessiz ortamdan bile
Kaçmak bozuk hava gibi hoş günden

Onlar kaba güçtür biz kalabalık
Acı çeken acı çeken bilir
Kılınmaz gece daha karanlık
Bir tutuklu türkü çağırabilir

Bir türkü var duru su gibi akan
Benzeyen geçmişin ak somununa
İsa'nın beşiği üstüne çıkan
Öyle ki  obanlar bakarlar ona

Her tayfa her kasap seyis ve  oban
Bilginin falcının türlü türlüsü
Bir nice şaklaban gölge oynatan
Ve  ar ılardaki kadın sürüsü

Tüccarlar trafiğe bakan kişiler
Demiri dövenin yüncünün tümü
Telgraf tellerine çıkan işçiler
Kara madenciler duyar türkümü

Her Fransız bir Rişar kurtaran sanki
Adına ne dersen de o zaman
Ve özgürlük kanat vuran kuş gibi
Şarkısına yanıt verir Aslan'ın

ULUSAL BİR EZGİ İÇİN

Alain tutar soluk soluğa seni
Ağustos ayında görülen şu kar
Bilmem ki bunca kar nereden çıkar
Kıvrımlanan koyun yünü biçimi
Andıran balina fıskiyesi
*Adı hemen hemen seninkine benzeyen o eski
ozanı anımsatıyorsun bana*

Alain Borne şiirine döktüğün sözler
Gibi bir ülke var sonsuz sınırsız
Orada seçilmiş bir nice genç kız
Eski zamanlarda olana benzer
Bir Bertrand de Born'un yolunu gözler
*Kim söyler onlara yaşama ve sevmeye nedenlerinin
ve bundan ölme nedenlerinin şarkısını*

Bertrand Şehrazat'tan daha da zevkli
Nasıl geçirilir bilirdi zaman
O gençliğe sövgü yağdırıp duran
İlla kalbimi mi kırmak gerekli
Haçlı seferine eller gitmeli
*Altın saçlı sevgilim Sûr'da değil Fransa'da iken
bırakın barış içinde yaşasın sultan*

Saç b  kl  mlerinde gözümden kalan
Yittiyse güzel yazım eğer ne çıkar
Cehennem ırmağı içinde sular
Aldıkları tadı taşırlar aşktan
Ve   aşırtır beni   p  şler her an
Oluşmadan önce var olup yok olan altın imgeler
gibi ağızda

Yağan dolu nice güçlü de olsa
Duyuldu Bertrand'ın yine türküsü
Vardı tehlikenin başka türlüsü
Ya da çekirgeler oraya dolsa
Bir   ocuk oyunu değil Fransa
Nereye itmeli cennetten cehenneme halkımı ve kalbimi
başka sellerde oluşmuş çakıllar gibi

Aşkın ve yaşamın nedeni bütün
Mevsimler örneği değişir gider
Bizi esrik eden mavi sözcükler
Esritemez olur bakarsın bir gün
Yiter bakırlarda sesi flütün
*Ah fişkiracak mı savaştan ufuklarımızın sonsuz
genişliğinde bir ezgi*

Mutsuzluk Flandra'da çöktü içime
Sıkar boğazıma Roussillon'a dek
Haykırırız kızgın kordan geçerek
Benzer şarkımızı soba sesine
Ama bu çılgılığı kim atar yine
*Ses vermek ölümlere dirilere ve daldırmak parmakları
küle ve orada cırcır böceklerinin dilini çözmek*

Şu toprağa bir dil vermeli insan
Yere duvarlara birer çift dudak
Ey bilenler size düşer konuşmak
Sizsiniz hep gizemlerdeki uzman
Susmaya yanaşmaz kan hiçbir zaman
Fransa'nın tespihi o korkunç "babamız" o korkunç
"Selam Meryem" dualarını sıralasın artık

Dalgalarda canlı bir nice hayvan
Kurtlar ormanların tâ can evinde
Titreyen çalgının her peşrevinde
Yanağın senin ey şarkı okuyan
Bir müzikle şişsin eski Mısır'dan
Bir ot parçası yok yitirilecek bir dakika bir tek soluk yok
ülkene göğüs do'sunu vermek gerek

Alain tutar soluk soluğa seni
Ağustos ayında görülen şu kar
Bilmem ki bunca kar nereden çıkar
Kıvrımlanan koyun yünü biçimi
Andıran balina fıskiyesini
*Adı hemen hemen seninkine benzeyen o eski ozanı
anımsatıyorsun bana*

*Hemen hemen
Seninkine
Benzeyen*

ARI ŞİİRE KARŞI

*Fonte frida, fonte frida,
Fonte frida y con amor...*

Derin pınar başı kuşlarla dolan
Benzeyen soğuk pınar aşktan yoksun gözlere
Oynar hava yoluyla gelip sana her yandan
Hafif suda sarışın ışıktaki nice insan
Bunlar unutturur günü sizlere

Baş kuşlu çılgın akışlı pınar
Ölüm var yalan gibi bal gibi serin olan
Ada çayının düşü nanedeki kokular
Güneş süsünden yoksun acıdan ayık kılar
O hacı kuşları göklere dolan

Serçe saka gibi kuşları yerin
İskete karatavuk tavus ve kızıl gerdan
Bir konser verir orda bozduğu geyiklerin
Ve de kanatlarıyla kıskançça meleklerin
Süzdükleri orman çatılarından

Huysuz dul görünmez bir daha orda
O kapkara kırlangıç ve ak yakası onun
Olmuş kendi yelinin tutsağı Andromeda
Bu kanatlı tatlı red zincirinden kopar da
Eder suları göksel yansidan yoksun

Cid'in kuşu olan hey deli Chimène
Var mı buz gibi suda onu unutma korkun
Her yerde gezdirirsin bu havalı yası sen
Taptığım o kırlangıç yoksun insan kalbinden
Yoktu gönlü beni seçmeye onun

Bağlı kalmalıyım yitene niçin
Benim de kanadım var senin köylünün eşi
Ey akı karalı dul dibinde bitkilerin
Bülbül kesilmiş kartal şakır kırlangıç için
Bir ateş böceği yarı gecesi

İnanmam senin hep başkalaşmana
Ancak mutsuzluğumdur benim istediğim zevk
Konduğum ağaçta bir yeşil dal da çok bana
Kaçarım bir çayırdan bir tane gül uğruna
Bir sövgüden başka nedir bir çiçek

Bulandırırım her pınar suyunu
Söndürürüm verdiği ateşi üfleyerek
Yüreğini uzatsan çöpe atarım onu
Gündüz yaralar beni gecemin gezmez sonu
Sabahın korkulu düşlerine dek

Ahdromakha buldu Hector'la değer
Chimène'se garip Cid'le sesi olan kaderin
Saymak beni baraka tutan çerçiye benzer
Göldeki yıldızları say gücün varsa eğer
Ağlarım göğüne ben ölülerin

Düşler çeşmesidir belleği yıkan
Uçan güzel dünyanın renkleri döner onda
Ey ayna bir şiiirdir soyundaki hoş yalan
Sazlar arası masal kuşlar su içer ordan
O akli karalı kuşun dışında

Küçümserse suyu vurgun kuş eğer
O kırlangıç kalbimdir onu vurmaya giden
Sıkı gersin yayını ve bilsin beni gözler
Verdim diye yaşama yapmacıktan çok değer
Ve yeğ tuttum diye kanı övgüden

GÖZYAŞLARINDAN DAHA GÜZEL

Soluk almam kimine olur ölümcül keder
Bir iç acısı ile bölerim uykusunu
Uyaklarım açılan tıplar gibi öter
Öyle ki ölü bile uyanır duyup bunu

Ah şiirimde sizi sıkıyorsa tank sesi
Garip dingil sesleri varsa göğümde eğer
Nedeni melek orgu boranın sindirmesi
Ve benim şu Dünkerk'i anımsamamdır beyler

Evet düşük bir zevk bu ama ne gelir elden
İşte o düşük zevkli kişileriz hepimiz
Cehennem ateşinden izler taşıyıp gelen
Belçika birasıyla sonsuzca esrimişiz

Aşktan söz ettiğimde aşkım kızdırır seni
Havayı güzel bulsam hayır yağmurlu dersin
Ne çok papatya sarmış dersin çimenlerini
Mavi göğüm çok mavi yıldızı çok gecemin

Yüreğini inceleyen tıplı bir genç biçimi
Ararsın sözlerimde kıymığını coşkunun
Her şeyim Pont-Neuf'üm de Louvre'um da yitmedi mi
Benden alacağı öç varmış demek ki onun

Zorlamak elinizde susmaya bir ozanı
Kürek mahkûmu etmek göklerin bir kuşunu
Ama onun elinden yurdu sevme hakkını
Alamazsınız asla bilmeniz gerek bunu

Karşımda olan güzel dur kapılar önünde
Bilmek için ben miyim seni unutan erkek
Gözlerin elindeki demetlerin renginde
Eski zaman baharı serper önüne çiçek

Aşkımız sahte miydi tutkumuz yalancıktan
İnceleyin bu alnı bu tez kararan göğü
Derin derin bakarak Beauce gibi kimi zaman
Buğdaylarda yoz otun ışığa bürüdüğü

Yontularda görülen kolları yok mu onun
Taşın sarışın ekmek yapılan ülkesinde
Sen ey tatlı yetkinlik hep sürdürür durursun
Racine'in gölgesini çocukluk bölgesinde

Gülümsemesi Reims'in düzgün dudaklarında
Güneşini andırır hoş bir akşam sonunun
Yansın diye ermişler cehennemini korundu
Üzüm sıkmacı kokar şampanya saçı onun

Bu taslağı yaratan Ingres'deki yetenek
Onun omzu içinde susuzluğundan ölür
Pınarın hazinesi olan o uzun istek
O pınar ki dağların eleğinden süzülür

Ey Laure sana benzetip düşer miydi bir aşka
Bize kanlar döktüren şu kızımız yurt için
Yüreğın ok gibi deldiğı şu Petrarca
Papa'nın avcısından kurtulmuş bir meralin

Çağırın hayaletler yatışsın diye yine
Altınsı serabını binbir çeşit çevrenin
Şu Saint-Jean-du-Désert'den Brantôme mahzenlerine
Roncevaux boğazından Vercors sırtına değin

Kurulmuş nice düş var Arles'dan esen rüzgârda
Sertçe söylenmeyecek kadar kalbime yakın
Aunis'in Saintonge'un solmuş bağları daha
Çizik çizik dururken tanklarıyla düşmanın

Kent ve il adları var büyük yarışlar eden
Benzetmeye bir çiçek küstahlığı verir bu
Kralların sevdalı izinde yitip giden
Ve karışır böylece düşe usun konusu

Ey bağlayan zincirler göklerle o ırmağı
Ey çobanlar toprağa rengi üzüme benzer
Ve ey kral François'nin o denli bayıldığı
Müslüman surlarına adını kazdığı yer

Senin tadın yok onda ey kiskancım çılgınım
Dizelerimde sensin kendini tanımayan
Naurouze'un eşiğinde biraz duralım canım
Yazgımızı çift deniz arasında sallayan

Hayır süren bir ezgi gibi gitmek istersin
Nereye gideceksin geçtiğimiz Ventoux'dur
Aşağıda Seine akar ve Madlen'i Lamartine
Elma ağaçlarının ardında düşler durur

Kadın bir cömert şarap tablo ya da salıncak
Bilmez oldum gerçekten sever çizerim kimi
Bu göğüs yemişleri bu altın iki bacak
Günbatımı Brötanya ve çamları değil mi

Ağzımın dilendiği o bembeyaz yakalık
Mutluluk süt ve meyi doymak uyuyasıya
Senin için ölecek sürgün askerler artık
Tadmor örenlerinde ey gizli Normandiya

Bilmez oldum doğrusu nerde başlar güzellik
Etli canlı adlar var Andelys'ler biçimi
İmgenin gözyaşları görünür bize devrik
Susun susun ah Paris yitirdim Paris'imi

O kent ki şarkılıdır o kent ki öfkelidir
Tüm bayrakları artık leğende ıslak kalan
Kutup yıldızı gibi parlayan o başşehir
Ancak kaldırımları sökerken Paris olan

Mutsuzluklar Paris'i, geziler Paris'i
Ak Mantolar Paris'i, şubat ayı Paris'i
Saint-Antoine semtinden Seine yöresine değin
Bir camcı çığlığından daha tiz çıkan sesi

Her şeyin başladığı bu korkunç semtten kaçsak
Art arda şafakların ve yaşamın belki de
Ama Oise öyküsüz Marne'sa türküsüz ırmak
Artık orman perisi yok bu ıssız bölgede

Belleğin mazgalları dayadık biz burada
Genç isteklerimizi o çürük gökyüzüne
Kadınlar Yolu'ydu bu ama değildi sevda
Ey zengin o değirmen dönsün anında yine

Ünlü toza toprağa bata çıka yürürsün
İzleyerek ülkeden ülkeye durmaksızın
Ormanında Argonne'un tepelerinde Meuse'ün
Doğuşunu ölümsüz ve satılmış bir şanın

Sanki kaçak bir erin okla vurduğu ceylan
Altın oklu ormanda mavi gözü derenin
Dur sürgünün yolunda İsviçre'ye doğrulan
Dağ otunun sevdiği ülkesinde Courbet'nin

Rhin taşınca yitirdim Alsace o yerde seni
Büyülenmiş dallardan düştüğü sülünlerin
Gelir o yere Wertner unutmaya derdini
Noel'de köylülerle biraz konuşmak için

O sert bora Dünkerk'ten dağlara değin vuran
Sevdiğimiz seslerin boğacak mı hepsini
S ylenceyi kovamaz o dört Aymon oğlundan
Alamaz geriye hiç kimse o Ardenne pisliğini

Bu fl t ezgisini kovamaz bizden kimse
O yüzyıldan yüzyıla boğazımızdan çıkan
Başka nice kavga var defneler kesilmişse
Marjolaine yoldaşları g llerde birer fidan

Duyarım bir d rttnalı içinde yaprakların
Dur ey y n eğiren kız yüreğim mi çok dolu
Umut döker dilini geceye kaynakların
  valye Duguesclin mi yoksa bir kısrak mı bu

Ne çıkar daha önce gelse de bana  l m
Yeniden doğacaksa o kutsal yüz ufkumda
Din  i eği dansına kalkalım gel ey gülüm
Yurdum açlıktır benim yokluktur ve de sevda

OZAN CAMOENS'E ÖYKÜNME

Ne istersiniz benden bitmez boralar çığlar
Hangi savaşınızla avunurum boş yere
Kaçıp gidince zaman hiç dönmemek üzere
Dönseydi de bir daha geri gelmezdi çağlar

Birikmiş yıllar sizi uğurlamaya çıkar
Burnunuzun dibinden uçar giderler göğ
Eşitsiz doğmuş olan nice eşit isteğe
Kullanılmaz olunca kaypak istenççe bunlar

Dün bayıldığım şeyler o denli değişti ki
Sevda başka görünür acı başka insana
Uğrar eski zevkimin lanetine şimdiki

Hangi boş umudunu bomboş bir şanın bana
Bırakır kahpe felek Loire'a bakan sanki
Bir şato gibi bakan yanıp yakılışına

LANCELOT

Çağın ölüme açık kırk iki penceresi
Zenciler sustu artık karartılmış Montmartre'da
Hıçkırılmaz oldu şimdi bıçkı gibi genç sevda
Doğan günlerin düşü tanımaz mıyım sizi

Tutkular yarattığı için çizgi filmler
Portekiz türküleri renkli filmler bizde
Koyu çiçekler açar güzellik günümüzde
Ve güneşten gözünü kapatarak söz eder

Kimse ezberlemiyor artık Latince sözler
Buğday perilerine söyletemiyor şarkı
İyice sıkılmış korkunç zamanın çarkı
Kış şafağında bir tür darağacına benzer

Ah Stendhal'ın sevdiği İtalyanca ezgiler
Onlarla esrikleşmek doyurmaz artık keman
Parmağı evrendeki müziği yakalayan
Ve sinema orguyla yarışa giren yer yer

Mekanik polkalarda olur türlü gelişme
Radyo iner göklerden merdiveni yoksa da
Tek olan mutsuzluğum şu ortak mutsuzlukta
Döndürür kentten kente alay dolu bir iğne

Kulağımda çılgılığı boğulan bir dünyanın
Sinirli bir kahkaha sonra nice hıçkırık
Kiliseye giderim konserden sonra artık
Dinleyip ezgisini bir tangoyla aryanın

Ey dans dersleri alan gençlerin düşlediği
Ve şarkı seslerinin örttüğü saklı evren
Gizle gözyaşlarını kara çarşafılara sen
İçtim ben bu çöküşte fonfon eden müziği

Edilir günümüzde ne çılgınca cümbüşler
Sanki deler gökleri onlardaki uğultu
Kimi uyağa döker içindeki barutu
Kimi çiçek adları kimi masallar söyler

Kaldırır asar kasap öfkeyle bir çivi
Söz açan hokkabazı antik çağ koşuğundan
Kırılğan şıkşığıyla her an oyun oynayan
Ve vebayı görmeyen bakıp onca ölüye

Gemi parçalanırken sen kuğurda ey kumru
Kaza bir dağ yoncası ya ottur bir ressama
Saksafon sesi olur müzisyene fırtına
Bin yılı çocukların oyununu bozdu mu

Ya bu modern seslere hangi ölümsüz ezgi
Katar acı bir bitki eşi edip kaderin
Yeni araçlarını yeni içgüdülerin
Gizlerim var yarıya inmiş bayraklar gibi

Neyim ben neydim diye olur hor görüldüğüm
Belleğimde yer etmiş bir tek gök bir tek ece
Taşırım eteğini yoksul olsa da nice
Bağlılığımdan başka yok benim mavi göğüm

Araba şövalyesi denilen kişiyim ben
Aşkın çağrısı varsa yola düşen korkmadan
Ve herkesin önünde hırsızlarla oturan
Nasıl çekinmemişse orda İsa ölümden

Sultanım bilmek ister beni üzen şey yok mu
O isteyince her şey geçer bir değişimden
Öyle de korkunç şeyler ister durur ki benden
Yüreğimi kanatır çökertir dizimi bu

Titrediğim olsa da kusur işlemem ona
Her an tutarım aşkı onurdan daha yüce
Belli ki uzun sürmez sabah yüzünden gece
Boynumsa kıldan ince olur her buyruğuna

Yağmurda çıplak gezip hoş havadan çekinmek
En güçlü kişi olsam güçsüz görünmek yine
Destek olmak hainin atına binmesine
Ve Tristan örneği çılgın gibi görünmek

Oluşumun güneşi yakıcı sıkı düzen
Severim ama demem kör bir sevdıyla kimi
Baudelaire'in sevdiğince melez sevgilisini
Gülün aşksız insanlar her şeye gülüveren

Vurun bakalım bana tam sırasıdır vurun
Gülün suskunluğuma yüzüme tükürerek
İşim değildir benim sövgüleri hoş görmek
Tek söz söylemiyorsam nedenleri var bunun

Kapıya çivilenmiş kuşa dönsem de yine
Bakın hayır diyorum evet dediğinize
Ceza görmez olunca özgüven gelmiş size
Ben yanıt bile vermem sizin gibilerine

Madem esritemedi gönlümü yaşamak da
Ve madem öldürmedi büyük bir acı bizi
Hazır olun bıçaklar gördük bileycimizi
Kral François öldü Pavia'dan uzakta

Acı çekmek sonsuzdur bir acı değilse bu
Canı yanmış bir Anka gibi ölüp dirilen
Bu ödünç dünya onun yanacak ateşinden
Küllerinde kalacak Fransa'nın kokusu

Ve gökteki yolcular hep ondan söz edecek
Sen ey doğduğum toprak sövgümün rengindeki
Yabancı ülkedeyim kendi yurdumda sanki
Çok iyi bilirim ben mutsuz sevda ne demek

ELSA'YA AĞIT

I / Ön Ezgi

Dokunduğum tenindir dinlediğim soluğun
Geçmiş günlerde kaldı artık ayrı yaşamak
Sensiz ortada dönen ben olmuşum uyruğun
Kara günde olsun ak günde olsun
Yine olmamıştın sen gönlüme bunca uzak

Birlikte buluyoruz tansıklar ülkesinde
Mutlak'ın rengindeki ciddi ânını hazzın
Ama ben uyanıp da yüzyüze geldiğimizde
Fısıldarsam sana bir iç çekip de

Vedaya benzer bir söz artık onu duymazsın
Dinlerim kadınının susuşunu uyurken
Kollarımdaki odur ama bu yüzden orda
Daha bir yitiktir o daha bir yalnızım ben
Gizine yaklaşmış olmam yüzünden
Yenik sayıyı gören kişi gibi kumarda

Onu yine var eder görünen gün ışığı
Kendinden de etkili geri veriyor bana
Gölgeden kalmış ona bir hoş koku artığı
Bir duyu düşüdür onun varlığı
Daha gecedir sabah yine can veren ona

Tırmık yedi tenimiz gündelik dikenlerden
Baş ağrıtan bir ezgi oldu eski yaşamım
Susadığım gözlere doymadan gelip geçen
Kırık umudum sen karım göğüm sen
O şakıyan suskunu on üç yıl aramışım

Ezgi içtiği gibi denizde bir kavkının
Esritip iç acımı on üç yıl her mevsimde
On üç yıl titremişim eşimde sanrının
O kekre otunu tadıp kaygının
On üç yıl kaç tehlike savmışım düşlemimde

Hey gülüm boyumuza yetişmez bizim zaman
Binbir gece ne azdır sevişen çiftler için
On üç yıl sanki bir gün sanki parlayan saman
Altımızda düğüm düğüm kavuran
Büyülü halısını kopuk ilişkimizin

II / Güzeller

Sharriar hey Sharriar dursun artık şu balta
Ey hüküm giymiş dünya topraktır yeri onun
Yakılan son sigara acı biten bir sevda
Giyotini göğün bir kıyısında
İnerken duraksatan gizli şarkısı bunun

Parçalanmış âşıklar bu ne alın yazısı
Korkutur öpüşlerin sustuğu bu savaşta
Yaşanmış kopukluğun gün gelip hortlaması
O tüm şarkıların ağır cezası
Olarak kendisini artık görmez oluşta

Güney denizlerinde kalmamış mutlu ada
İşte o iğrenç şafak işte o sabah kuşu
Gelip çatmıştır artık hiçbir ıssız diyarda
Hiçbir Bermuda'da hiçbir Harrar'da
İnsan ve yazgısının yer bulamaz oluşu

Gitsin kendini yaksın insan madem ki yersiz
Öcü alevde olsun parlar bu yeni işin
Ne var ki yenenlerin terini yıkar deniz
Elbet bilinir ki bu gün ikimiz
Var olduk ey sevgili ya onları kim bilsin

Dökülmese büyülü sözler dudaklarından
Anan sonsuzda ermiş Francesca Paolo'yu
Ölümsüz fermuarı Lancelot aşklarından
Belleklerde kalır mıydı o zaman
Adı Rimini olan bir kentin var olduğu

Berénice'in gölgesi Roma'dan da kocaman
O kanlı Verona'dan bir tek gömüt kalmıştır.
Bir lavanta kokusu kanlı Alp otlığından
Masallar var ölüm gücünde olan
Öpüşlerimiz göğü daha tatlı ısıtır

Yıldızların gemisi batarsa olur yazık
Madem adın var onda makarayı koyverin
Bu ad parıldar durur ana direkte artık
O zaman Elvire kız Helen Laura'cık
Yortu kutlarmış gibi çıkar karşına senin

Kızlar Elsa diyecek zor bir sözcükmüş gibi
Artık Elsa demeyi öğrenmeli ağızlar
Kirpik vuruşlarından örülmüş Elsa sanki
Nisanın tadından çok Elsa'nınki
Benzetecek Elsa'yı mayıs ayına kızlar

Elsa diyecek onlar doğal söz eder gibi
İran'da halı kadar Lyon'da ipek kadar
Kortuba'da portakal kokar akşam der gibi
Ambar yanında ıhlamur gibi
Ve gözü altın tozu yüklü kelebek kadar

Diyecekler bu gözler onun sevdiği gözler
Bense bağlayacağım pabuçlarını senin
Fısıldaşacak kızlar Laura bir kuşa benzer
Elvire'nin saçları sanki mücevher
Cana yakın havası anlatılmaz Helen'in

İki bacı mıydılar biri tanıdık yüzlü
Hem benzer hem benzemez sevgili kardeşine
Biri altın gözlüydü biri pencere gözlü
Bir kırım düğünün suçlu gökyüzü
Açılırdı onlarda varlık yokluk içine

Bağlayacak onları ettiğim kurnazlıklar
Ve Lili sencileyin doğan şarkılar için
Sevdiğim ozanını dinler sonsuza kadar
Türküsünü söyler yitik çocuklar
O ozanın üstünde öldüğü şiirinin

Ama bitmeli artık seni üzen bu sözler
Buzdan olma bir yıldız incilenmiş gamzende
Uzayın gözyaşları mavi zümrüte benzer
Hıçkırın göğsünü dolduran sesler
Bir çark umutsuzluğu çevirir gökyüzünde

Siz ki ömrü cimriden uzun altın biçimi
Bizden çok yaşarsınız görüp ermiş saygısı
Söyleyin aşkıma ki olmayacak bitimi
Siz ey Laura Elvire helen ve Lili
Salın günberisine süsleyerek o kızı

III / Yıldız Burcu

Ona değgin hiçbir söz olmaz büyük ve çılgın
Buluttan örme giysi düşlerim ben üstünde
Ve kıskancı kılarım meleği kanadının
Kırlangıcı boyun takılarının
Sürgün duyar kendini çiçekler yeryüzünde

Dizeler öreceğim camdan ve çiçeklerden
Uyak dokuyacağım tezgâhımda perinin
Yelin ozanı olup damarımda yeşeren
Yararsız yulafı saçacağım ben
Koşuklar derip sana utkumu sunmak için

Şiir büyür sürükler beni bir anaforda
Saint-Laurent nehri gibi Niagara'yı sezen
Boğulanların çanı çığlık atar sularda
Bir aslan yavrusu benzeri orda
Söker beni üzümü sabırlı kara yerden

İşte koca övgüler ülkesi olan gökler
O güzel ellerinden ılık yağar kar gibi
Yıldız yıldızım benim parmağı sanki eter
Gecelerim artık uykusuz geçer
Senden ayıran her şey sana götürür beni

Sürerken ellerinin tutkusu içerimde
Nasıl tek sözcük etmem ben onlara ilişkin
Onlar ki ısınmıştı nice kez ellerimde
Bizde süren soğuk bir cehennemde
Bahar öncüsü onlar çiçekleri yüreğin

Başkaları düş kurdu güzel ellerin için
Korkusuz ak varlıklar cennet kuşları onlar
Kıskançça yücelttiği uzun öpüşlerimin
İçinde yaşanan bunca mevsimin
Değişmeden onlara tapınmadan da o kadar

Sürüklenip gidecek gizimde bu ellerin
Bizi anan âşıklar öteye çağımızdan
Ama bora görmeyen güzel günü ne bilsin
Serap nedir çölü görmeyen için
Tanınır büyük ülke yenik düştüğü zaman

Adsız yıkımlarında bu insan sevmez çağın
Bağlarım aşkımızı tâ ki duyup şavkında
Günebakan gözleri bir sonraki baksın
Avrupa'da süren geceye baksın
Saçlarının orada çıkardığı yangında

Genç bir Herculanium'un yıkım dolu göğünde
Yakıcı altın saçlar sanki bir demet kolza
Benim, ilk tanımlayan ilk adını veren de
Gökbilime giren daha geçende
Yıldız burcunu senin saçların diye Elsa

Altüst edeceksin sen göğ e bakan falcının
Korkak hesaplarını yıldızlar dizgesinde
Gök yalayan dalkavuk yazgılar yalvacının
O veren tümünü kral tacının
İlk yatacak köpeğ e eğer mutlu askerse

Umut havaalanı olup kılar belirgin
Silinmiş bir yazgıyı farın on iki yerde
Güzel bir uçak gibi çıkar göklere değ in
Yeni yıl gecesi Hieret'mizin
Zindanlarda ördüğ ün alevden buklelerde

IV / Elsa'nın Dedikleri

Karanlık buluyorsun ama bu dizeleri
Bence yeteri kadar karanlık değil onlar
Uçmuş mutluluğa biz örtelim perdeleri
Yoksa gün süzülüp camdan içeri
Sevdiğin resmi tüle bürür sonsuza kadar

Bir dünya açacaksa şu aşkımız diyorum
Bir dünya olacak bu yalın sözden hoşlanan
Bırak yerinde kalsın Lancelot'nun Table Ronde'un
Yseut'nün Viviane'ın Esclarmonde'un
Ama diye bozucu birer kılıç kuşanan

Sevdayı sayılarda değil gözümde oku
Ordaki eski iksir içini esritmesin
Örenler yıkıntıya benzer öğlen oldu mu
Gölgemizi iki eden andır bu
Gölge falcılarını daha çok sıkmak için

Geceler daha mı çok güzeldir gündüzlerden
Utansın iç çekmeyen mavi göğe bakıp da
Bir çocuk görüp kalbi yumuşamayan birden
Utansın gözünde yaş belirmeyen
Bir ezgi duyup yolda bir çiçek görüp kırdı

Diyorsun bırak biraz gök gibi gürlemeyi
Çünkü böyle havada yaşayan var yoksulca
Bilemeyip sözlükten sözcükler derlemeyi
Severler boyuna yinelemeyi
Düş kurarak sıradan birkaç lafa usulca

Duru su getir bana tâ ki yârim olasın
Yatıştır onların da yürekleri böylece
Şiirin olsun kanı içimdeki yaranın
Çatı aktarmaya çıkmış ustanın
Yuvasız kuşlar için türkü söyleyişince

“Sürecek” diye yazan umut olsun şiirin
Adımlarımızın şom dizisinin altına
İnsan sesi sesini yensin artık demirin
Ve yaşamak için bir neden versin
Ölüme çağrı almış görünen her insana

İnsanın bitkin düşüp donduğu kavradığı
Aşktan yoksun yerlerde senin şiirin olsun
Bir şarkı mırıltısı hafif kılan ayağı
Görürken içilen kahve şafağı
Ve çarmıh yolundaki üzgün yüzü bir dostun

Gerçekte kimin değ er söylenmeye şarkısı
Değ lse eğer sık sık düşlerine girenin
Zincir şakırtısına benzer onun anısı
Nabzında uyanan gece yarısı
Seslenir yüreğine yeli gibi yelkenin

Diyorsun aşkımızın s rmesiyse dileğ n
İsterim bana değ gin yapacağın ş  portre
Yaşayan bir kurt gibi yüreğinde çi eğ n
Konusunda gizli konu içersin
Ve bağlasın sevdayı doğacak güneşlere

V / Rancé'nin Bakışı

Lambayı sivrisinek konserleri sararken
Çıkan sarmal tavana ve alevin üstüne
Bu ağıtı diriltten acının derininden
Düşsel bir kastanyet oyunu varken
Bir dans korosu senin yanıt verir sesine

Yaşama inananlar âşıklar oldu bütün
O yaşam ki biricik sevdadır onlar için
Tâ ki bir gün bir hançer bir idam ya da sürgün
Sonundaki dize gibi dörtlüğün
Çılgın yüreklerine yalanlama getirsin

Her tutku buluyorsa destanını ününü
Ve de ölümsüzlüğü yenilgisi içinde
Şehitliğinin günü olur bir bayram gibi
Yetkin olur mu eğimli yönü
Hiç çocuk emzirmemiş bir meme biçiminde

Hep aynı sözler vardır romansların sonunda
Başında da olduğu gibi hep aynı sözler
Büyük acıyı söyler gözlerde aynı halka
Söylediği gibi çılgınlığı da
Rance'nin şu öyküsü sonsuza değin sürer

Açık havayla esrik terk eder yurtluğunu
Şanslı av tatlı gelir kral olmaktan ona
Götürür çılgın gibi atı ve sevda onu
Yeniden upuzun bir hafta sonu
Sık sık gidip geldiği bir semtin sokağına

O sevecen bakışlı saçı beline varan
Montbazon Düşesi'yle buluşur Rancé yine
Bir söz işitir ya da işittim sanır ondan
Çok beklettim diye sızlanıp duran
Eşsiz çıplak kolları uzanıp kendisine

Ulaştırır kadına gizli merdiven onu
Savruk eller bırakmış perdeleri aralık
Acının morattığı gözleri tanır soylu
Bu ağzı bu kızıl saç topuzunu
Duran bu kesik başı gümüş tepside artık

Gözü kör cerrahlarca doğranırdı güllerde
Mumyacılar söz eder yapısından bedenın
Güzel gövdenin yatıp durduğı derin yerde
Ve kutsanışını bulur o gövde
Bölünmüş ekmek gibi çıkıp akı içinin

Yitip gömülen Rancé bir manastır içinde
Yalnız o anda taşır bir değer bizim için
Ve her türlü yıkımı yaşayıp metresine
Fırlattığı o tek bakışta yine
Yitmiş cennetin koru yanar sonsuza değin

Eşikte kalakalan Rancé'deki yıkımı
Yaşamayan kim vardır bir akşam bile olsa
Ve duymayan karakış gibi kapladığını
Soğuk ürpertinin tüm varlığını
Gerçekten sevdi mi bir düş mü yoksa gördüğü

Yitirdim sandım seni bir akşam bakarken ben
Yansısına aynada yitik mutlulukların
Şurada otururdum şuraydı senin köşen
Onca mı bezmiştin yaşamaktan sen
Islıklar duyulurdu içinde sokakların

Yitirdim sandım seni bir akşam kalma ondan
İçli umudu sardı hep bir tansığın beni
Ama korku kıymığı girdi içime bir an
Sandım ki geç kaldım yitirdim zaman
Kanını durdurmakta sıkarak bileğini

Bir akşam yittin sandım ölümsüz Elsa'm seni
O ölümcül akşamım sürer sonsuza değin
Gözlerin yıldızlarla süsler Cuma geceni
Ölümde de var mı yaşam biçimi
Ey şarap kâsem benim hoş tadı esrimenin

Yine o karabasan ezen ânı kişiyi
Gizli ses uyumları uyandırdı içimde
Boşandırır yankıyla olanca yan ezgiyi
Başka korku dolu nice geceyi
O yasak dizeleri kavuştaklı biçimde

Doğranmış yatıyordu evinde güzel beden
Siperlerde ağlardı insanlar için için
Mumyacılar konuşur dururlardı yüksekten
Ey lkem gerek mi lme gitmem
Tüm halkın bakışları bakışıydı Rance'nin

Artık yaşayacaksın avımız erdi sona
Yeter bu hıçkırıklar evimizi dolduran
Yine de istediler elimiz kalsın sana
Ey yatmış kutsal kız sandukasına
şeytanlar benzetmeler çekin gidin yanımdan

Göğsümde tilki gibi sakladığım acılar
Söyleyin n'olur bana uymaz diye zamana
şarkımın anlamını bilen olsa ne çıkar
Madem bugün güçlü olan balta var
Ne söylersiniz artık gelip akıl adına

VI / Elsa ve Vals

Nereye ey düşüncem nereye baş kaldıran
Diz üstü kalır sfenks ayak yakan kumlarda
Güzellik mi yitirir durağan Victoire bundan
Uçamaz olunca eskimiş saldan
Onu askıda tutan cumbalı taş duvarda

Çılgınca bir düşünce gibi beni uçuran
Hangi bilinmez valstir büyüğü çeken gönlü
Duyarım bu acı çağ kayar ayaklarımdan
Elsa bu müzik insanı saran
Konuşan ben değilim adımlarım güdümlü

*Bu vals bir şarap oldu bağlarımı andıran
Bu vals o şarap oldu kollarında içtiğim
Saçın onun altını şiirimi coşturan
Sıçrar gibi olsun bu vals duvardan
Fısıldanan adındır ey dönen Elsa'm benim*

*Orda gençlik cıvılda günler kısa geçerci
Unuturduk Montmartre'da nice acımasız varsa
Gecemiz loş ışığın gizemini yitirdi
Ama sevişmekten yüz mü çevirdi*

Sonra döndü yaşamın düştten topuğu geri
Nice dostlar yitirdim biri fala bakardı
Düşünde süngerlerden aşktan söz eder biri
Gölge kemirirdi bu garipleri
Kahramanlık taslayan palavracılar vardı

*Açık tenli genci kız tozardığında gece
Hani bize şerkılar söylemişti anımsa
Biraz hava alırdık dönerken tandan önce
Kaç gecemiz uçup gitti böylece
Hey gidi öfkesiz çağ döner dönecek Elsa*

*Taksitle aldığımız şı yazı makinası
Her ay başı olurdu başımıza bir tasa
Meteliğimiz yoktu sevmek ateş pahası
Benim kaygım sende çocuk şarkısı
Çünkü diyebilirdim döner dönecek Elsa*

Sonra döndü yaşamın camdan ayağı geri
Yazgının çingenesi getirdi başka keman
Dolaştık yüzlü bir dünyada her yeri
O dünya tersine yürür giderdi
Fonfonlarına boğuk hıçkırıklar karışan

*Mücevherler işlerdim kente ve akşamları
Operalı elinde her şey olur gerdanlık
Yırtık bez parçaları kırık ayna camları
Ve şan gibi tatlı takıları vardı
Us almaz güzellikte Elsa hep döner atık*

*Götürüp dünyadaki büyük başkentlere ben
Satardım bu süsleri hangi tüccara olsa
Altın bulan elinde bir hiçtenüretilen
Bu taşlar farksızdı birer çiçekten
Senin renklerindeki döner dönecek Elsa*

Sonra döndü yaşamın kızgın topuğu geri
Neon lambalarından şimşekler geçirip durdu
Koyverdi bulutsu atlar kişnemeleri
Arabalar çeken tayfun benzeri
Caz davulun yerine akordeon koydurdu

*Kötü olabilirdi işin sonu Sezar'ın
Çakalları olunca parçalayacak sizi
Ama hangi ses döner gömütünde Lazar'ın
O garip ritmini duymakta mısın
Rastlantı balosunda sürer Elsa'nın vals*

*Geçip gittik kasırga ve yazgının içinden
Cehennem dünyadadır cennet de orda olsa
Ama ürpertilerden sonra şafaktır gelen
Ve aşktır ölüme artık egemen
Sürer Elsa'nın vals döner dönecek Elsa*

Ve yaşam gitti saptan topuğundan dönerek
Gördünüz mü gözleri nasıl çocuksu onun
Dünya kavgadan uzak bir güneş türetecek
Savaşın defolup gitmesi gerek
Ne var ki kazananı insan olmalı bunun

Yeşeren umut diye tek adı var sevdanın
Yeni ezgisi onun sürer bende boyuna
Ey onu işitenler derininden acının
Güzel yurt gençleri başınız kalsın
Tek adı var sevdanın ağıtım erdi sona

ARAGON'UN YAŞAMINDAN ÖNEMLİ TARİHLER

- 1897 Paris'te evlilik dışı bir ilişki sonucu doğar. Annesini uzun süre ablası olarak tanır. Nüfus kayıt gerekleri için Aragon soyadını alır.
- 1900 – 1904 Hüzünlü, yaralı, yalnız bir çocukluk dönemi geçer
- 1905 Okuma ve yazmayı öğrendikten sonra sayısız metinler yazar. Bunlardan bazı-
larını yıllar sonra yayımlayarak eleştir-
menleri şaşırtır.
- 1910 – 1914 Yaşadığı çağın önemli kişiliklerini bu yıl-
larda keşfeder. Bunların başında Apol-
linaire ve kübist ressamlar gelir.
- 1916 Tıp Fakültesi'ne kayıt olur.
- 1917 Birinci Dünya Savaşı'na katılır ve cep-
hede André Breton ve Philippe Soupault
ile tanışır. Aralarında bir dostluk başlar.

- 1918 – 1920 *Anicet* adlı romanı yayımlanır. Dada grubunda yer alır.
- 1921 – 1922 İlk şiir kitabı *Feu de Joie*'yı yayımlanır. Breton, Eluard, Soupault'yla birlikte Dada grubundan kopar. Üstgerçekçi akımın kurucuları arasında yer alır. Bu yıllarda çok anarşist eğilimlidir.
- 1926 *Le Paysan de Paris* (Paris Köylüsü) yayımlanır. Kitap büyük yankı uyandırır.
- 1927 Fransız Komünist Partisi'ne kayıt olur. Önemli düşünsel ve duygusal bunalımlar yaşar. *La Défense de l'infini* (Sonsuzluğun Savunması) adlı 600 sayfalık romanını yazar.
- 1928 *Traite du Style* (Stil Denemesi) ve *Con d'Irène* (Irene'nin Serserisi) adlı erotik konulu kitabını yayımlar. Nancy Cunaar isimli İngiliz sevgilisiyle ilişkilerinin sona ermesinden sonra Mayakovski ve Elsa'yla tanışır. Birlikte yaşamaya başlarlar. (Elsa Rus kökenli bir Musevi'dir ve Mayakovski'nin eşi Lili Brik'in kardeşidir. Triolet sayadı, Elsa'nın ilk evliliğinden kalmadır.)
- 1930 İlk kez SSCB'ye gider ve Harkov Yazarlar Kongresi'nden komünist olarak döner. Breton'la ciddi tartışmaları olur. Üstgerçekçi gruptan kopar.
- 1934 *Les Clôches de Bâle* (Basel'in Çanları); 1936 *Les Beaux Quartiers* (Kibar Semtler) yayımlanır.

- 1937 *Ce Soir* adlı derginin (kültür-sanat-siyaset dergisi) direktörü olur ve militan bir gazetecilik dönemi başlar.
- 1940 Savaşa katılır; Dunkerque faciasını bizzat yaşar. Askeri madalyalarla ödüllendirilir. Almanlara esir düşer ama hemen kaçmayı başarır. Artık yasaklanmış olan partisinin aydınlarıyla direnişin örgütlenmesi için ön saflarda çalışır.
- 1941 Alman işgalinde Ulusal Yazarlar Komitesi'ni kurar, *Le Crece-coeur* adlı şiir kitabını gizlice yayımlar, ünlü ressam Hanri Matisse ile dostluğu başlar.
- 1942 *Les Yeux d'Elsa* ve *Broceliande* gibi direniş şiirlerini içeren kitaplarını yayımlar, faşizmle mücadelesini yeraltında sürdürür.
- 1946 *Aurelien* adlı romanı yayımlanır. İki ciltlik *L'Homme Communiste* adlı kitabıyla sosyalist gerçekçilik dönemi başlar.
- 1949 – 1950 Şiirleri George Brassens, Leo Ferre, Leonard, Jean Ferrat gibi ünlü şair-şarkıcı tarafından bestelenir. Artık popüler bir şairdir.
- 1953 *Les lettres Françaises*'ın başına geçer.
- 1956 Yaşamöyküsel yapıtı *Le Roman Inachevé* (Bitmemiş Roman) yayımlanır.
- 1957 Kendisine *Lenin Barış Ödülü* verilir. Gazete ve dergilerde Stalin dönemiyle ilgili sert polemiklere girişir.

- 1958 *La semaine Sainte* (Kutsal Hafta); 1959, *Elsa, Po  me*, (Elsa,   irler); 1960 *Les Po  tes*, (  airler); 1963, *Le Fou d'Elsa* (Elsa'nın Mecnunu).
- 1964 Elsa Triolet'nin yapıtlarıyla birlikte *Oeuvres Croisees* (  apraz Tüm Romanları) yayımlanmaya ba  lar.
- 1965 – 1967 Yeni bir teknikle yazdığı *La Mise a Mort* (1965), *Blanche ou I'oubli* (1967) yayımlanır.
- 1968 Sovyetler Birliği'nin Çekoslavakya'ya müdahalesine karşı çıkar. 1968   ğrenci olaylarına partisinin çizgisinde aktif olarak katılır.
- 1970 Elsa Triolet vefat eder.
- 1971 *Henri Matisse Roman* adlı iki ciltlik kitabı yayımlanır.
- 1974 Son romanı *Th    tre / Roman* (Tiyatro / Roman) yayımlanır. Aragon   nceki yıllardan farklı bir imaj yaratır. *Humanite*'nin bayramına maske takarak katılır. Şair Jean Ristat'yla *Oeuvre Po  tique*'i (Tüm   irleri) hazırlamaya ba  lar.
- 1975   nemli bir trafik kazası geçirir. Aylarca tedavi görür.
- 1976 Kendi   zel arşivinde bulunan tüm yapıtlarını, elyazmalarını, yazar-sanatçı dostlarıyla olan yazışmalarını, dünyanın dört bir yanındaki ünlü yazar-sanatçı dostlarının

- kendisine sunduğu belgeleri Bilimsel Araştırmalar Ulusal Merkezi'ne bağışlar. Aynı yıl, Elsa Triolet'nin de tüm yapıtları ve elyazmaları bu merkeze bağışlanır.
- 1979 Altı diziden Oluşan bir televizyon programında, yüzünde maske takılı olarak Jean Ristat'la konuşur. Program, izleyenleri hem şaşırtır hem hayal kırıklığına uğratır.
- 1980 *Aurélien* adlı romanı televizyona uyarlanır ve büyük başarı sağlar.
- 1980 Kitle iletişim araçlarından uzak bir yaşam sürdürür. Sovyetler Birliği'nin Afganistan müdahalesini onaylar.
- 1982 24 Aralık Noel günü Paris'te vefat eder ve Elsa'yla birlikte uzun süre yaşadıkları malikânelerinin bulunduğu Paris yakınlarında Saint-Arnault'da Elsa'nın mezarı yanına defnedilir.
- 1988 Ulusal Bilimsel Araştırmalar Merkezi (NRS) bünyesinde belgelerin gerekli düzenlemeleri yapılarak araştırmacıların hizmetine sunulur.
- 1994 Mezarlarının da bulunduğu konutları, bir müze ve yaratıcılık merkezine dönüştürülür.
- 1997 100. doğum yılı kutlanır. CNRS, ERITA ve diğer araştırma grupları önemli araştırmalar yayımlar. *La Pleiade* dizisinde "Tüm Romanları" yayımlanmaya başlar.

İÇİNDEKİLER

<i>Gözlerin İzinde</i>	9
------------------------------	---

Elsa'nın Gözleri	15
------------------	----

GECELER

Mayıs Şarkısı	23
Dünkerk Gecesi	26
Sürgün Gecesi	31
Tam Öğle Üstü Gece	38
Çapkınca Eğlenceler	42
Sağnak – Çılgınlıklar	44
Gözyaşları Birbirine Benzer	47
C.....	50
Mola.....	52

YAKINMALAR

Bir Aşkın Dört yüzüncü Yıldönümü İçin	61
Markiz Vittoria Colonna'nın Ölümü İçin	66
Fransa'nın Büyük Acısı İçin	69
Ayrılık Şarkısı	73
Aslan Yürekli Rişar	76
Ulusal Bir Ezgi İçin	80
Arı Şiire Karşı	86
Gözyaşlarından Daha Güzel	91
Ozan Camoens'e Öykünme	101
Lancelot	102

ELSA'YA AĞIT

Elsa'ya Ağıt	115
--------------------	-----

<i>Aragon'un Yaşamından Önemli Tarihler</i>	151
---	-----

“(...) Bu radyumu uranyum taşından elde ettim
Yaktım elimi onun yasak alevinde ben
Sen ey cennetim benim yüz kez bulunup yiten
Gözlerin Peru’m benim Hint’teki altın kentim

Bu akşam paramparça oldu evren ansızın
Korsanların ateşe verdiği kayalıkta
Baktım deniz üstünde ıslıl ıslıl yanmakta
Elsa’nın o gözleri o gözleri Elsa’nın”

Louis R. Green

ISBN 978-605-64699-6-1

9 786056 469961